

Nora liker appelsiner!

Tekst/illustrasjoner:

Anne Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 15. november 2003

Sansene våre er med og former vår oppfattelse av verden. Her forteller Nora på 6 år litt om hvordan hun sanser verden. Og denne gangen dreier det seg om smakssansen: Nora elsker nemlig appelsiner! Historien egner seg for opplesning i klassen, gjerne med en håndduke som Nora.

Hei, jeg heter Nora og er 6 år. Jeg er ganske høy for alderen, mye høyere enn noen jeg kjenner på min alder. Det må være fordi jeg er så glad i å spise frukt og grønnsaker!

Det aller beste jeg vet er appelsiner. Du trodde kanskje jeg heller ville valgt godteri? Men det liker jeg ikke så godt. Det er så klissete og søtt, så ofte blir jeg kvalm og føler meg ekkel når jeg spiser det. Men appelsiner er saftige og deilige. De er så glatte og fine å ta på, og er så runde og pene at jeg blir glad av å se på dem. Jeg elsker å kjenne den friske appelsinsaften spre seg utover tungen når jeg tar en bit. Og så kjennes det så godt i hele meg.

Men det er også noen ting jeg ikke liker. Kokt fisk for eksempel. Det blir jeg helt kvalm av. Bare lukten får det til å vrenge seg i magen på meg. Men det aller verste jeg kan få er stekt lungemos! Jeg har egentlig aldri smakt det, men det må jo være skrekkelig vondt.

Tenk om jeg ikke kunne smake, da hadde jeg spist hva som helst! Vet dere hvilket organ, eller hvilken del av kroppen vi smaker med? (svaret er tungen) Vet dere hvordan tungen virker?

Be barna komme med forslag før du går videre. Du kan også be barna gå sammen to og to og rekke tunge til hverandre (!) slik at den andre får se de små nuppene med smaksnerver.

På tungen har vi små nupper. I de nuppene sitter det bittesmå nervetråder, som klarer å kjenne smaken på det du har i munnen. Nervetrådene sender en beskjed opp til hjernen din, og så blir du klar over hva du har smakt.

«Nora liker appelsiner!»

Hvis vi ikke hadde hatt en tunge, så kunne vi ikke ha smakt noenting. Og om ikke hjernen hadde virket som den skulle, så kunne vi heller ikke ha smakt noe. Altså må både tungen og hjernen virke som de skal for at vi skal kunne smake.

Fil osofiske spørsmål

1. *Hvordan hadde det vært ikke å kunne smake? Hadde du kunnet spise hva som helst dersom du ikke hadde hatt smak?*

Er det all tid slik at det som er spiselig smaker godt? Hvordan skille mellom mat som kan spises og mat som ikke kan spises?

2. *Hvilke andre ting bruker vi tungen til enn å smake?*

- svelge?*
- snakke?*
- le?*
- slukke?*
- kysse?*
- synge?*
- slurpe?*
- spytte?*
- spise?*
- drikke?*
- danse?*

Hvordan vil livet ditt vært uten tunge?

3. *Nora liker smaken av appelsin. Liker du appelsin? Tror du appelsiner smaker helt likt for Nora som for deg, eller smaker appelsiner helt forskjellig for forskjellige mennesker? Går det an å finne ut om det smaker likt eller forskjellig? Smaker appelsin all tid likt for deg (hvordan smaker det f.eks. etter at du har pusset tennene)?*
4. *Nora sier at hun ikke liker godteri fordi det får henne til å føle seg dårlig. Tror du det er smaken av godteriet som Nora ikke liker, eller liker hun ikke godteri fordi det får henne til å føle seg dårlig? Er det mulig å like smaken av noe, men ikke den virkningen det har på kroppen vår?*
5. *Nora elsker appelsiner, men det er ikke bare smaken hun liker, hun liker også utseendet, lukten og følelsen ved å ta på den. Tror du alle disse tingene ved appelsinen gjør noe med smaken også? Betyr det at smaken er avhengig av synssansen, luktesansen og følesansen?*

Nora hater lukten av fisk, og hun liker ikke smaken heller. Tror du hun hadde likt smaken bedre dersom hun hadde

«Nora liker appelsiner!»

Like lukten? Tror du at noen ting kan lukte vondt, men smake godt?

Nora sier at hun ikke liker lungemos. Men hun har aldri smakt det! Tror du lungemos smaker annerledes for henne når hun på forhånd har bestemt seg for ikke å like det enn om hun først hadde tenkt at det sikkert er godt? Er smak avhengig av hvilke tanker vi har om det vi skal spise?

«Nora liker appelsiner!»